

Aan
de gemeenteraad

Datum 10 oktober 2023
Zaaknummer 2023-0146299
Betreft Raadsinformatiebrief over Informatie over de uitspraak van de rechter en het vervolproces en afhandelen motie 'Samen Sterk tegen Chemours'

Vergadering van Portefeuillehouder: Tanja de Jonge
Begrotingsprogramma Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht
Kernteam/Opgave: Stad - Mobiliteit, Milieu & Economie
Auteur: Karin van den Akker
E-mail: cem.van.den.akker@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:
Openbaar: Ja

Deadline

Besluit in het college van 10 oktober 2023 voorzien (afspraak in een bestuurlijk overleg van 2 oktober 2023).

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Vier gemeenten hebben de bedrijven voor de rechter gedaagd, omdat de fabriek van Chemours, voorheen DuPont schade heeft veroorzaakt op hun percelen door de uitstoot van PFOA (tot 2012) en Gen-X (na 2012). Op 27 september 2023 kwam de uitspraak van de rechter, die de gemeenten in het gelijk stelden. Het betreft een civielrechtelijke procedure omdat de gemeenten schade claimen die aangericht is op of aan hun eigendommen.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

De gemeenteraad wordt periodiek geïnformeerd over de zaken rondom het dossier Chemours en DuPont.

We willen de raad snel meenemen in alle zaken die spelen op het dossier Chemours. De uitspraak zelf is vrij technisch van aard en is daarom samengevat door de huisadvocaat van JKC. We informeren de raad ook over de te nemen vervolgstappen.

Wat is de te delen informatie?

Toelichting op rechterlijke uitspraak in de zaak Gemeenten tegen Chemours e.a.

Met deze brief willen wij u op de hoogte stellen van verschillende, relevante aspecten verbonden aan de uitspraak van de rechtbank Rotterdam in de zaak Gemeenten tegen Chemours e.a.

Op 27 september jl. heeft de rechter in een tussenvonnis geoordeeld, dat Chemours, DuPont en Corteva (hierna Chemours) die waren gedagvaard, verantwoordelijk zijn voor de schade die zij hebben aangericht door de jarenlange uitstoot van PFOA in ons gebied.

Als college zijn we tevreden met deze tussenuitspraak, omdat dit perspectief biedt voor de gemeente en inwoners, organisaties en bedrijven. Onze inzet was altijd om te komen tot een

principe-uitspraak over de vraag of Chemours aansprakelijk is voor de schade die ontstond door uitstoot van PFOA en die ligt er nu, in de vorm van een tussenvonnis.

De advocaat van het Juridisch Kennis Centrum heeft een samenvattend memo gemaakt van het tussenvonnis en van het juridische spoor vanaf deze uitspraak tot het eindvonnis (bijlage). Hierin is opgenomen wat de gemeenten nog dienen te onderbouwen ten behoeve van het eindvonnis. Onze advocaat richt zich hierop in de komende weken.

Wat staat er samengevat in de uitspraak?

De Rechtbank heeft in het tussenvonnis in ieder geval in het voordeel van de gemeenten uitgesproken dat:

- de uitstoot van PFOA naar de lucht in de periode van 1 juli 1984 tot en met 1 maart 1998 een onrechtmatige daad is ten opzichte van de gemeenten. In deze periode heeft Du Pont Gedeputeerde Staten (vergunningverlener) en de gemeenten onvoldoende ingelicht over de mogelijke risico's van de uitstoot;
- los van de vraag of Chemours door hun emissies naar de lucht een onrechtmatige daad hebben gepleegd, zij aansprakelijk zijn voor de kosten van het verwijderen van door hen uitgestoten deeltjes PFOA en GenX die op de percelen van de gemeenten zijn neergeslagen. Of als verwijdering niet mogelijk is voor de waardevermindering van de percelen. Dat geldt alleen als de hoeveelheid zo groot is dat dat naar objectieve maatstaven door de gemeenten niet getolereerd hoeft te worden.

Waar gaat de rechter nog een oordeel over geven?

Het betreft een tussenvonnis. Over twee punten wil de rechter later een vonnis vellen. De gemeenten hebben tot 22 november a.s. om de gegevens in een akte aan te leveren bij de rechter. De bedrijven krijgen daarna de gelegenheid om een reactie te geven. De punten zijn:

- over de periode vanaf 2 maart 1998 zegt de Rechtbank dat zij voorlopig van oordeel is, dat Du Pont in haar vergunningsaanvraag van 2 maart 1998 wel voldoende heeft gewezen op de mogelijke risico's van de uitstoot. De gemeenten mogen proberen dit voorlopige oordeel van de Rechtbank bij te laten stellen;
- de gemeenten moeten daarnaast uitleggen hoe het zit met de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 16 maart 2023 over de huidige vergunning van Chemours die door Gedeputeerde Staten is afgegeven. Het lijkt er volgens de Rechtbank op dat Chemours toch weer PFOA uit mag gaan stoten, terwijl steeds is gezegd dat die uitstoot in 2012 definitief is beëindigd. De gemeenten moeten uitleggen hoe dit zit.

Wat verwachten we van de bedrijven?

Het is duidelijk dat de rechtbank Chemours iets oplegt. Chemours heeft aansluitend op de uitspraak aangegeven dat zij graag in contact treedt met gemeenten en inwoners over de gevolgen van de uitspraak.

De rechter heeft tijdens de zitting de wens geuit dat de gemeenten en bedrijven met elkaar in gesprek blijven, lopende de procedure. Het is gebruikelijk, dat partijen met elkaar spreken, er is een geschil en als dit kan worden opgelost zonder tussenkomst van de rechter, dan heeft dat de voorkeur van de rechter. De kans dat partijen daarna constructief verder kunnen, speelt daarbij een rol.

In de komende periode wordt daarom op basis van het definitieve oordeel van het tussenvonnis een verkennend gesprek gevoerd tussen gemeenten en bedrijven, in aanwezigheid van de advocaten om de impact van het vonnis aan beide kanten te duiden.

Wat doen we als gemeenten?

Onze advocaat is direct na de uitspraak gestart met het verzamelen van informatie voor het beantwoorden van de twee openstaande vragen. Ondertussen gaan de gemeenten verder met het inventariseren van de schade die is ontstaan als gevolg van de uitstoot.

Wat kunnen we voor inwoners en ondernemers doen met deze uitspraak?

De omgevallen boom jurisprudentie

We krijgen vragen van inwoners hoe zij zelf het bedrijf kunnen aanspreken voor hun eigen schade. De rechter is meegegaan in de door onze advocaat aangedragen 'omgevallen boom-jurisprudentie'. In die casus gaat het over een boom, die valt op het perceel van de burens. Uitspraken van de

rechter wijzen uit, dat de eigenaar van de boom deze boom moet verwijderen, dan wel, indien dat niet kan, de schade moet vergoeden. Deze jurisprudentie is door de rechter toegepast in dit tussenvonnissen, wat betekent dat Chemours als eigenaar van de stof die is uitgestoten, moet betalen voor de daardoor ontstane schade. Er staat ook, dat alleen de schade betaald wordt als die op grond van *objectieve normen kan worden* vastgesteld. Bijvoorbeeld in het geval van de moestuinen, waar onderzoek van RIVM heeft aangetoond dat er inbreuk is gepleegd op de eigendomsrechten en het perceel niet gebruikt kan worden voor het doel waar het voor bedoeld is.

Mogelijkheden voor inwoners

Inwoners en bedrijven kunnen, gesteund door deze uitspraak, zelf een schadeclaim indienen bij het bedrijf als zij van mening zijn, dat er schade is aangericht op hun perceel door handelen of nalaten van Chemours. Zoals hierboven al aangegeven moet deze schade met objectieve normen kunnen worden vastgesteld en mag de mogelijkheid tot het vorderen van schadevergoeding niet verjaard zijn.

Voor inwoners die een juridische procedure willen starten, wordt informatie op de webpagina van de gemeente geplaatst. Deze is algemeen opgesteld en gaat over alle mogelijkheden om schade te verhalen. De tekst van deze informatie is bijgevoegd.

Motie 230704/M9A Samen sterk tegen Chemours

Deze informatie voert tevens de motie 230704/M9A 'Samen Sterk tegen Chemours' uit, die de gemeenteraad op 4 juli 2023 heeft aangenomen. Het verzoek aan uw raad is dan ook om in te stemmen met de reactie op deze motie. Het punt over het stroomschema in de motie is niet uitgevoerd vanwege praktische overwegingen. De informatie wordt op een zo eenvoudig mogelijke wijze op de website geplaatst.

Aangifte

Veel inwoners en andere belanghebbenden hebben zich al aangesloten bij de strafrechtelijke aangifte, die, namens hen, door advocaat Ficq is gedaan. Deze procedure is gebaseerd op het strafrecht en loopt buiten de vier gemeenten om. Wij geven als gemeenten hierover geen advies.

Media-aandacht

De uitspraak kon rekenen op brede belangstelling van de media, zowel de lokale, landelijke als mondiale pers.

Het beeld in de media is redelijk eenduidig: een bijzondere en stevige uitspraak, een duidelijke tik op de vingers voor het bedrijf, een overwinning voor de gemeenten. Er worden experts in milieurecht aan het woord gelaten om deze uitspraak verder te duiden. Ook worden er naast bestuurlijke reacties vooral reacties van omwonenden en actievoerders weergegeven.

In de reacties op social media en in nieuwsberichten zien we in grote mate steun voor de gemeenten. Mensen reageren positief op de uitspraak van de rechter en vinden het gerechtvaardigd. We zien grote steun vanuit actiegroepen/actievoerders, politici en mensen met professionele betrokkenheid bij het vakgebied.

Maar er is tegelijkertijd ook kritiek op de overheid/gemeente. Mensen maken ook de terechte kanttekening dat de uitspraak op zich de schade die mensen zelf of in hun gezondheid en hun leefomgeving ervaren niet wegneemt.

Wij blijven benadrukken dat deze uitspraak, hoe belangrijk ook, slechts één van de stappen is in dit dossier. Wij blijven ook op andere fronten actief, zoals nader onderzoek naar gevolgen, aanscherpen van de vergunning en de lobby voor een verbod op PFAS. De gezondheid van inwoners en leefomgeving staat daarbij steeds voorop.

Reactie van de provincie

Gedeputeerde Staten heeft na de uitspraak een Lid-brief aan Provinciale Staten gestuurd met een reactie op die uitspraak. De Lid-brief treft u als bijlage aan bij deze raadsinformatiebrief.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

Uiterlijk 22 november 2023 moet de advocaat voor het eindvonnissen gegevens aanleveren over de periode 1998-2012. Naast dit juridisch traject is er verkennend contact met Chemours. In 2024 wordt het eindvonnissen verwacht. Deze wordt wellicht vooraf gegaan door een zitting, dat bepaalt de rechter.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

De advocaatskosten worden betaald uit een Speciale Uitkering, SPUK voor buitensporige verontreinigingen met PFAS. Deze subsidie is in 2021 verleend aan Dordrecht (pervoerder), Sliedrecht, Papendrecht, Molenlanden en Alblasserdam. Onlangs heeft de subsidieverstrekker ons toestemming verleend de kosten voor het vervolgproces tot eindvonnis te betalen uit die subsidie. De beschikking is daarop aangepast.

Het college van Burgemeester en Wethouders

secretaris

burgemeester